

KENDELSE

afsagt af Den Særlige Klageret tirsdag den 6. juli 2021 i sag:

21/09766

Advokat A kærer Retten i Næstveds afgørelse af 7. april 2021

Ved kæreskrift modtaget i Retten i Næstved den 8. april 2021 har advokat A kæret byrettens kendelse af 7. april 2021, hvorved retten har tilbagekaldt beskikkelsen af ham som forsvarer for T, jf. retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2.

Ved anklageskrift af 24. februar 2021 blev der rejst tiltale mod T og fire andre personer i en straffesag om overtrædelse af straffelovens § 290 a om hvidvask af særlig grov beskaffenhed begået i perioden fra den 23. maj 2019 til den 6. juni 2019. Anklagemyndigheden oplyste i forbindelse med fremsendelsen af anklageskriftet, at der skulle bruges fem retsdage til hovedforhandlingen.

De fem tiltalte er repræsenteret af hver sin forsvarer. Advokat A blev beskikket som forsvarer for T den 23. september 2019.

Den 1. marts 2021 sendte Retten i Næstved et brev til de fem forsvarere, hvori retten foreslog 25 dage i august og september 2019 til berømmelse af sagen. På baggrund af forsvarernes tilbagemeldinger tilkendegav retten i brev af 11. marts 2021, at det ikke inden udgangen af september 2021 var muligt at finde 5 dage, der passede både retten, anklagemyndigheden og forsvarerne. Retten tilkendegav endvidere, at den overvejede at tilbagekalde beskikkelsen af flere af forsvarerne med henblik på at beramme sagen, og oplyste, at retten havde til hensigt at beramme sagen den 3., 4., 5., 11. og 12. august 2021.

Den 16. marts 2021 anførte advokat A i en mail til Retten i Næstved bl.a., at han fandt det uacceptabelt, at retten agtede at beramme sagen på fem dage, der havde den konsekvens, at fire ud af fem forsvarere skulle afbeskikkes. Han henviste i den forbindelse til sagens alder, og at det var i strid med de tiltaltes frie forsvarervalg. Ved samme mail opfordrede advokaten til, at der blev berammet et telefonisk berammelsesmøde, så der kunne forsøges fundet alternative dage, hvor alle forsvarere kunne møde.

Advokaten for en af de øvrige tiltalte anførte i mail af 17. marts 2021, at hans klient var meget præget af sagen og gerne så den afsluttet hurtigst muligt, hvorfor advokaten agtede at bede om afbeskikkelse som forsvarer.

Ved brev af 18. marts 2021 til forsvarerne oplyste Retten i Næstved, at retten indtil videre fastholdt berømmelsen af hovedforhandlingen til den 3., 4., 5., 11. og 12. august 2021, men at retten var indstillet på at undersøge muligheden for en hensigtsmæssig berømmelse i oktober 2021 under hensyn til sagens karakter, varighed og antallet af tiltalte. Retten tilkendegav endvidere, at den ikke agtede at indkalde til et telefonmøde om berømmelsen.

Advokat A oplyste den 23. marts 2021 på baggrund af rettens brev, at han kunne møde 8 dage i oktober og 8 dage i november 2021.

Den 7. april 2021 afsagde retten kendelse, hvorved hovedforhandlingen i sagen blev berømmet til den 3., 4., 5., 11. og 12. august 2021, og hvorved advokat A blev afbeskikket som forsvarer for T. Derudover blev tre af de øvrige fire forsvareres beskikkelse tilbagekaldt, og der blev beskikket nye forsvarere for de tre tiltalte, som alle havde accepteret forsvarerskiftet. Det fremgår af rettens begrundelse bl.a.:

”Retten har den 24. februar 2021 modtaget anklageskrift i sagen, hvor T og fire andre er tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 290 a, stk. 2, i forening med to medtiltalte. Forholdene er ifølge anklageskriftet begået i maj og juni 2019. Anklagemyndigheden har i forbindelse med fremsendelsen af anklageskriftet oplyst, at der skal bruges fem retsdage til hovedforhandlingen.

Retten foreslog den 1. marts 2021 25 dage fra den 3. august 2021 til den 30. september 2021. Efter indsigelser fra flere af forsvarerne fastholdt retten i et brev af 18. marts 2021 berømmelsen den 3., 4., 5., 11. og 12. august 2021, men anmodede forsvarerne om at oplyse ledige dage i oktober 2021 med henblik på berømmelse i oktober 2021.

Da det efter forsvarernes oplysninger ikke var muligt at beramme hovedforhandlingen mere hensigtsmæssigt i oktober 2021 fastholdt retten den 26. marts 2021 berømmelsen den 3., 4., 5., 11. og 12. august 2021 og anmodede de pågældende forsvarere om at oplyse, om der skal afsiges kendelse, og om de pågældende klienter ønsker nogen bestemt ny forsvarer beskikket.

Advokat A har herefter den 29. marts 2021 anmodet om kendelse om afbeskikkelse. Det fremgår af advokat As tidligere breve til retten, at han har foreslået i alt 16 dage i tidsrummet fra den 3. august til den 31. oktober 2021, heraf den 3., 4. og 5. august 2021 og de fem dage i efterårsferien i uge 42. Henset til sagens alder er det ifølge advokaten uacceptabelt og i strid med det frie forsvarervalg at beramme sagen således, at fire ud af fem forsvarere må afbeskikkedes.

Ingen af de øvrige tre forsvarere, der efter det oplyste ikke vil kunne møde alle dage, eller deres klienter har anmodet om kendelse. To af disse forsvarere har oplyst, at deres klienter ønsker beskikkelse af navngivne advokater, der kan møde den 3., 4., 5. 11., og 12. august 2021. Den tredje af disse forsvarere har oplyst, at hans klient er meget præget af sagen og ønsker den afsluttet så hurtigt som muligt, og at der derfor anmodes om afbeskikkelse og beskikkelse af ny forsvarer.

Retten bemærker, at hvis hovedforhandlingen skal berammes uden afbeskikkelse af advokat A vil den tidligst kunne afsluttes i november 2021 med en forsinkelse på mindst tre måneder - men det er ikke givet, at det er muligt, ligesom det ikke er givet, at det er muligt uden afbeskikkelse af en eller flere af de andre forsvarere.

Herefter finder retten, at hensynet til det frie forsvarervalg må vige for hensynet til sagens fremme.

Advokat A skal derfor afbeskikkes, jf. retsplejelovens § 736, stk. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2, og hovedforhandlingen skal berammes til den 3., 4., 5., 11. og 12. august 2021.”

Retten i Næstved har ved mail af 8. april 2021 sendt sagen til Den Særlige Klageret, og har henholdt sig til den trufne afgørelse.

Anbringender

Advokat A har anført navnlig, at Retten i Næstved har afvist at forsøge at tilpasse berammelsen i sagen, så flest muligt af sagens oprindeligt beskikkede advokater kunne give møde, herunder har retten ikke villet afholde et telefonisk berammelsesmøde med henblik på at afdække muligheden for alternative berammelser. Forholdene i sagen er begået i maj og juni 2019, hvorfor der er forløbet 1 år og 8 måneder fra gerningstidspunkterne, til der blev rejst tiltale. Sagen er nu berammet til foretagelse 2 år og 2 måneder efter gerningstidspunkterne, og en hensyntagen til hans kalender ville dermed ikke medføre en væsentlig forsinkelse af sagen, sådan som det er påkrævet for afbeskikkelse. Hensyntagen til hans kalender ville enten ikke medføre en forsinkelse af sagen eller højst medføre en forsinkelse i yderligere en eller to måneder, og det er derfor under hensyn til den lange sagsbehandlingstid en krænkelse af retten til frit forsvarervalg, at han er blevet afbeskikket. Der bør ikke kun ses på tidsgevinsten i forhold til sagsbehandlingstiden hos domstole, men fra gerningstidspunktet. Han har tidligere repræsenteret såvel klienten som hans familie.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at betingelserne i retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2, er opfyldt i den foreliggende sag. Retten i Næstved har udfoldet de nødvendige og tilstrækkelige bestræbelser på at beramme sagen med advokat As deltagelse. Opretholdelse af beskikkelsen af advokat A vil betyde, at sagsbehandlingstiden vil blive forlænget med mindst tre måneder. Dermed er der en sådan tidsgevinst både absolut og relativt, at ombeskikkelse bør ske allerede af den grund. Derudover er der et hensyn at tage til de fire andre tiltalte, hvoraf en udtrykkeligt

har tilkendegivet, at han ønsker sagen afsluttet hurtigst muligt. Advokat A har endvidere ikke deltaget i nogen afhøringer i sagen, og der er ikke oplysninger om, at advokaten skulle have et særligt klientforhold til T.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, lyder:

”Stk. 3. En person kan ikke beskikkes til forsvarer, hvis

[...]

2) den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling.”

§ 735, stk. 3, blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 714 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i straffesager), der trådte i kraft den 1. juli 2018. Formålet med lovændringen er overordnet at bidrage til en nedbringelse af sagsbehandlingstiden i straffesager, da det er vigtigt for retssamfundet generelt og for både forurettede og sigtede, at hver enkelt straffesag behandles rigtigt, effektivt og med den fornødne hurtighed.

Retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, lyder:

”Beskikkelsen kan tilbagekaldes, når

[...]

2) betingelserne efter § 735, stk. 3, for at nægte at beskikke den pågældende kommer til at foreligge”.

Bestemmelsen i retsplejelovens § 736 blev nyaffattet ved lov nr. 714 af 8. juni 2018. Af de specielle bemærkninger til retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, fremgår bl.a. (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, lovforslag nr. L 204, s. 31 f.):

”I nr. 2 foreslås, at beskikkelsen kan tilbagekaldes, hvis betingelserne efter det foreslåede § 735, stk. 3 (lovforslagets § 1, nr. 7), kommer til at foreligge.

...

Der vil ligesom i dag skulle foretages en samlet vurdering, hvori der ud over det bestående klientforhold og forsvarerens arbejde i sagen indtil nu bl.a. indgår sagens karakter, hensynet til medsigtede, forurettede og andre vidner i sagen, hensyn til varetægtsfængslede og hensyn til sigtede under 18 år. Imidlertid bør hensynet til sagsbehandlingstiden fremover vægtes tungere i den samlede afvejning.

Fremover vil der i forbindelse med, at tidspunktet for hovedforhandlingen skal fastsættes, i almindelighed være mulighed for mod sigtedes ønske at beskikke en ny forsvarer, hvis den nye forsvarers medvirken forventes at forkorte sagsbehandlingstiden i væsentlig grad. Dette gælder også i ankesager. Ved vurderingen heraf skal der bl.a. ses på forholdet mellem den forventede sagsbehandlingstid med den eksisterende forsvarer og med en ny forsvarer. Både derfor, og fordi der som nævnt også indgår en række andre hensyn i den samlede afvejning, kan det ligesom i dag ikke angives, præcis hvor lang en forkortelse af sagsbehandlingstiden skal være, før der kan beskikkes en ny forsvarer for sigtede.

Visse udgangspunkter kan dog gives. Hvis sagsbehandlingstiden fra berammelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning kan forventes forkortet fra eksempelvis 3 måneder til 1 måned, er der tale om en så væsentlig tidsgevinst både absolut og relativt, at beskikkelse af ny forsvarer bør ske alene af den grund. I en sådan situation bør beskikkelse af ny forsvarer således ske, selv om der f.eks. er tale om en ankesag, hvor sigtede har ønsket samme forsvarer som i foregående instans, eller sigtede har haft den pågældende som forsvarer i tidligere sager. Og det anførte vil gælde, selv om der ikke i sagen er særlige hensyn til medsigtede, vidner mv.

Hvis sagsbehandlingstiden fra berammelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning derimod kan forventes forkortet fra eksempelvis 9 måneder til 7 måneder, vil den tidsmæssige forkortelse af sagsbehandlingstiden ikke i sig selv kunne begrunde, at der mod sigtedes ønske beskikkes en ny forsvarer. Hvis der i sagen er tungtvejende hensyn til eksempelvis medsigtede, varetægtsfængslede, sigtede under 18 år eller vidner, vil der imidlertid også i et sådant tilfælde kunne beskikkes en ny forsvarer mod sigtedes ønske. Dette gælder i særdeleshed i særligt prioriterede sager (vvv-sager).”

Klagerettens begrundelse og resultat

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Jens Kruse Mikkelsen, Henrik Estrup, Kari Sørensen, Lasse Højlund Christense og Hanne Rahbæk.

Det fremgår af retsplejelovens § 731, at retten har pligt til at sørge for, at T har en beskikket forsvarer, og han er efter retsplejelovens § 730, stk. 1, berettiget til selv at vælge sin forsvarer, jf. herved også artikel 6, stk. 3, litra c, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hvorefter enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse, skal have adgang til bistand af en forsvarer, som han selv har valgt. Retten kan imidlertid tilbagekalde beskikkelsen af den forsvarer, som en tiltalt har valgt, hvis det viser sig, at den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, jf. retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, sammenholdt med § 735, stk. 3, nr. 2.

Det fremgår af lovbemærkningerne til bestemmelserne, at der i en situation som den foreliggende, hvor den aktuelt beskikkede forsvarer afbeskikkes mod sigtedes ønske i forbindelse med sagens berømmelse med henvisning til, at han vil forsinke sagen væsentligt, skal foretages en samlet vurdering. Ud over det bestående klientforhold og forsvarerens hidtidige arbejde i sagen skal der i denne

vurdering indgå bl.a. hensyntagen til sagens karakter, hensynet til medsigtede, forurettede og andre vidner i sagen, hensynet til varetægtsfængslede og hensynet til sigtede under 18 år. Imidlertid bør hensynet til sagsbehandlingstiden fremover vægtes tungere i den samlede afvejning.

Det fremgår endvidere af lovbemærkningerne, at der i en situation som den foreliggende i almindelighed vil være mulighed for mod sigtedes ønske at beskikke en ny forsvarer, hvis den nye forsvarers medvirken forventes at forkorte sagsbehandlingstiden i væsentlig grad, og at der ved vurderingen heraf bl.a. skal ses på forholdet mellem den forventede sagsbehandlingstid med den eksisterende forsvarer og med en ny forsvarer. Der er i lovbemærkningerne dog ikke angivet præcise frister for, hvor lang sagsbehandlingstiden må være.

Det fremgår af sagen, at advokat A blev beskikket som forsvarer for T den 23. september 2019, efter at T oprindeligt havde anmodet om at få beskikket advokat Kristian Mølgaard, hvilket Retten i Næstved afslog ved kendelse af 12. september 2019. De øvrige tiltalte i sagen er repræsenteret ved hver sin forsvarsadvokat.

Hovedforhandlingen er sat til at vare i alt fem retsdage. Efter korrespondance med de fem forsvarere i sagen om mulig berømmelse i perioden fra august til oktober 2019 fastholdt Retten i Næstved den tidligere foreløbige berømmelse den 3., 4., 5., 11. og 12. august 2021, hvor kun én af advokaterne kunne give møde, og anmodede forsvarerne om at oplyse, om deres klienter i tilfælde af afbeskikkelse af forsvarerne ønskede en bestemt ny forsvarer beskikket. Herefter oplyste to af de øvrige forsvarere, at deres klienter ønskede beskikkelse af navngivne advokater, mens den tredje af de øvrige advokater tidligere havde tilkendegivet, at hans klient var meget præget af sagen og ønskede den afsluttet hurtigst muligt, hvorfor denne klient ønskede beskikkelse af en ny advokat. Herefter var det alene A, der ikke kunne give møde på de berammede datoer. Ved den påkærede kendelse af 7. april 2021 afbeskikkede retten herefter advokat A som forsvarer for T.

Som anført af Retten i Næstved i den påkærede kendelse, ville berømmelse uden afbeskikkelse af advokat A bevirke, at sagen tidligst ville kunne afsluttes i november 2021, hvilket ville bevirke en forsinkelse af sagen på mindst ca. tre måneder.

På den anførte baggrund finder Klageretten, at betingelserne i retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2, for at tilbagekalde beskikkelsen af advokat A som forsvarer for T, er til stede. Klageretten lægger herved vægt på, at de øvrige forsvarere i sagen vil kunne give møde på de berammede datoer, og at der i overensstemmelse med forarbejderne vil kunne opnås en væsentlig gevinst på berømmelsestiden, hvis afbeskikkelsen af advokat A fastholdes. Klageretten lægger også

vægt på, at advokat A ikke har deltaget i nogen afhøringer i sagen, og at der er ikke oplysninger om, at advokaten skulle have et særlig nært klientforhold til T, der oprindeligt bad om at få en anden advokat beskikket. Herudover lægger Klageretten vægt på hensynet til de øvrige tiltalte i sagen.

På den baggrund stadfæster Klageretten kendelsen.

Thi bestemmes:

Retten i Næstveds kendelse af 7. april 2021 stadfæstes.